

Asia: VN/1088/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (lukio- ja ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksut EU/ETA-valtioiden ulkopuolisille ja ammatillisen koulutuksen tilauskoulutus)

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry (jatkossa SAKKI ry) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. SAKKI ry tunnistaa esityksessä mainitut haasteet ja ongelmat, kuten tilauskoulutusten maksuvaikeudet ja opiskelijoiden kohonneen riskin altistua hyväksikäytölle tai ihmiskaupan uhreiksi.

SAKKI ry:n näkemyksen mukaan hallituksen esityksen lakimuutokset ja niiden suunta ovat ristiriidassa Opetus- ja kulttuuriministeriön "Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen visio 2035" kanssa. Liitto korostaa, että Suomen tulee olla vastuullinen, vastaanottava ja avoin kansainvälisen yhteistyön suunnannäyttäjä. SAKKI ry ei näe vakuuttavia perusteita sille, että tilauskoulutusten väärinkäytöksiin tulisi puuttua esitetyin lakimuutoksien tai että ongelmia olisi esiintynyt niin laajasti, että ne leimaisivat kaikkea tilauskoulutusta. SAKKI ry ei pidä ongelmallisena sitä, että yhä useampi opiskelija hakeutuu Suomeen valtionosuudella rahoitetun koulutuksen pariin. Pienenevät ikäluokat, osaajapula ja korkeakoulutettujen määrän kasvattaminen vaativat enemmän kuin leikkauksia ja koulutuksen maksulliseksi tekemistä. Jokainen opiskelija ansaitsee laadukkaan ja saavutettavan koulutuksen syntyperästään riippumatta.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

SAKKI ry on huolissaan siitä, että opiskelijoiden oikeuksien ja velvollisuuksien entistä tiukempi sopiminen tilaajien ja koulutuksen järjestäjien välillä saattaa vähentää opiskelijoiden suoraa vaikutusvaltaa ja joustavuutta koulutuksen järjestämisessä.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

SAKKI ry:n kanta on tiivistetysti, että opiskelijoilta ei saa periä lukuvuosimaksuja. Koulutuksen järjestäjän tai työpaikan on kustannettava työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa tarvittavat ajo- ja työturvallisuuskortit. Myöskään EU:n tai ETA:n ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta ei tule periä lukuvuosimaksuja, sillä tämä voi vähentää heidän mahdollisuuksiaan osallistua suomalaisiin koulutuksiin, mikä saattaa vaikuttaa koulutuksen monimuotoisuuteen ja kansainvälisyyteen.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien rahoituslain muutoksia

-

Lausuntonne koskien oppivelvollisuuslakiin ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien tiedonvaihto-oikeuksia

SAKKI ry on erityisen huolissaan lakimuutoksesta, jossa koulutuksen järjestäjillä olisi oikeus saada tietoja hakijan, opiskelijan ja hänen perheen kokoajansa oleskelulupatiedoista sekä mahdollisuus luovuttaa tietoja Maahanmuuttovirastolle oma-aloitteisesti. Tiedonsaantioikeuksien laajentaminen herättää huolta opiskelijoiden yksityisyydensuojasta ja tietoturvasta. Opiskelijoiden ja heidän perheittensä henkilökohtaiset tiedot ovat arkaluonteisia, ja niiden kerääminen sekä luovuttaminen viranomaisille voi lisätä tietojen väärinkäytön tai vuotamisen riskiä, jos tietojen käsittelyä ei valvota tarkasti.

Tiedonsaantioikeus voi vaikuttaa opiskelijoiden ja perheiden luottamukseen koulutusjärjestelmää kohtaan. He saattavat olla huolissaan siitä, että heidän oleskelulupatietonsa ovat helposti saatavilla ja että tietoja voidaan käyttää muuhun kuin koulutuksen järjestämiseen liittyvään tarkoitukseen. Ehdotettu muutos voi myös vaikuttaa opiskelijoiden ja perheiden mahdollisuuksiin hakea ja osallistua koulutukseen, jos he kokevat, että heidän yksityisyytensä ei ole turvattu riittävästi. Tämä saattaa vähentää koulutukseen hakeutumista tai vaikuttaa opiskelijoiden hyvinvointiin.

Vaikka tiedonsaantioikeus voi auttaa esimerkiksi maahanmuuttotilanteiden hallinnassa ja koulutuksen järjestämisessä, SAKKI ry vaatii, että siihen liittyvät tietosuojariskit ja yksityisyydensuojan toteutuminen on huomioitava huolellisesti.

Lundmark Suvituuli

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry - Lisätietoja: Suvituuli

Lundmark / Asiantuntija / suvituuli.lundmark@sakkiry.fi / Suomen
Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry